

Oreja uredniški odbor — Glavni urednik Strakej Karel — Naslov uredništva in uprave: »Posavski tednik«, Krško 55 — Telefon 33 — Čekovni račun pri NB FRLJ Krško, št. 615-T-145 — Tiska Mariborske tiskarne — Celoletna naročnina 350, polletna 180, četrtletna 90 dinarjev — »Posavski tednik« izhaja enkrat tedensko

KRŠKO, DNE 4. JULIJA 1953

POSAVSKI tednik

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

Iz diskusije na okrajni konferenci SZDL

Po referatih se je razvila živa diskusija, kjer je sodelovalo preko 20 delegatov. Objavljamo le nekaj misli nekaterih diskutantov.

TOV. MLAKAR LOJZE

Uvodoma je poudaril, da je decentralizacija: nov gospodarski sistem, kateremu podlaga je delavsko upravljanje, organizacija ljudskih odborov sprosta ogromne materialne in človeške sile in da je prav to tudi postavilo nove naloge pred Soc. ZDL. V Krškem okraju smo že dalj časa zlasti poudarjali potrebo po sproščenosti in aktivizaciji v delu političnih organizacij in društev. V tem pogledu je napravljena prelomnica in so doseženi veliki uspehi z ozirom na stanje in način dela pred par leti. V zvezi s tem pa se postavlja vprašanje, kako kdo pojmuje in razume socialistično demokracijo, svoje pravice in dolžnosti do soc. skupnosti.

Zdi se mi potrebno poudariti, da posamezniki, nenaklonjeni soc. razvoju skušajo demokracijo uporabljati v sovražne namene, izrabljajo trenutne gospodarske težave, odvrčajo ljudi od potrebnega in koristnega gospodarskega in političnega sodelovanja. Imamo primere, da odborniki ljudskega odbora na sejah in raznih sestankih dokazuje, kako so se v času odkupov tu nekje na okraju določali previsoki in nemogoči hektarski donosi, da so ljudje zaradi takratnih »velikih krivic« še sedaj nedostopni in tako dalje. Ali vzemimo primer nekaterih davčnih komisij po občinah (o čemer je govoril tov. Colarič), kjer skušajo nekateri premožnejši kmetje pri davčni odmeri ščititi pod firmo demokracije svoje koristi na račun malih in manj premožnih kmetov. Znančilen je tudi primer bivšega lastnika mlina v Rigoncah, ki je z namenom, da bi dobil obrat nazaj, nahuškal par delavcev proti upravniku mlina in ga celo fizično napadel. Proti takim in sličnim pojavom se je treba odločno boriti, zavedajoč se, da pravilno socialistično politiko v delu ljudskih odborov in sploh lahko zagotovimo samo aktivno delo in povečan vpliv organizacij SZDL.

Druga vrsta nepravilnega pojmovanja soc. demokracije se kaže pri nekaterih podjetjih. Na primer: ko smo sprejemali

okrajni družbeni plan, so se vodstva podjetij strinjala, da bodo 50% viškov iz fonda za prosto razpolaganje prispevala v okrajni družbeni plan. Danes pa se po nekaterih teh podjetjih pojavlja močna težnja do neizpolnjevanja te obveze in istočasno težnja po neopravičeni delitvi presežnih plač. Izrazit tak primer imamo v Tovarni čokolade in likerjev (nasproten in pozitiven primer pa imamo v Glinekopu v Globokem). Dalje imamo pojave, da so nekateri tovariši nepravilno razumeli uredbo o obdavčitvi presežnih plač, da nekatere gospodarsko močnejše in industrijsko razvitejše občine ne kažejo pravega razumevanja do svojih obveznosti, do okrajnega družbenega plana, oziroma potreb v pasivnejših občinah. To so le pojavi, katerih škodljivost je treba v političnem delu SZDL odkrivati in jih pojasnjevati in ob njih poglobljati socialistično zavest pri vseh delavnih ljudeh.

V novo nastalih pogojih so naloge SZDL obširnejše in težje, od odborov se zahtevajo večje prizadevanje, več znanja in večja odgovornost. Ne gre samo za prenašanje direktiv, temveč za samostojno javno obravnavanje problemov s široko množico članstva SZDL, gre za to, da vzamemo do posameznih pojavov in vprašanj svoja stališča, katera moramo temeljito pojasnjevati ljudem in ki ljudje aktivizirajo v borbi za dvig proizvodnje, enakopravne odnose itd. Zato je da-

nes izredne važnosti vprašanje, kakšen je moralno-političen lik odbornika Socialistične zveze, kajti samo tisti odbornik, ki je osebno pošten, iskren, vzgleden pri delu, ki ni nagnjen h koristoljubju, ki ne povzroča grupštva in nezdravega trenja, bo lahko zares uspešno delal v organizaciji Soc. zveze.

Posebej bi še omenil pojave kriminala. O tako zvani pešakovščini se zadnji dve leti precej govori po okraju. S kriminamimi tega zla imamo še sedaj opravka. Imamo več primerov, da je bil neopravičeno dodeljen material iz fonda za obnovo (opeka in cement), na drugi strani pa imamo še vrsto primerov, ki so upravičeni in potrebni pomoči a še nimajo obnovljenih svojih domov. Imamo pa tudi nove primere kriminala in osebnega okoriščanja (po nekaterih KZ in celo pri nekaterih odgovornejših tovarših). Potrebno je vse take primere dokončno in z vso odgovornostjo razčistiti. Budnost proti pojavom gospodarskega kriminala katere koli vrste, proti pojavom osebnega okoriščanja in borbo za poštenost vseh poldov je treba zaostri in na tem aktivizirati članstvo SZDL.

Tov. Novak Ivan, član CK ZKS: Politična zavest naših ljudi, lahko rečemo, je zelo visoka. To se je zlasti pokazalo ob napadu Sovjetske zveze, ki je pričakovala, da nas bo spravila na kolena. SZDL je v času svojega obstoja dosegla velike

(Nadaljevanje na 2. strani)

Danes se bo sestal okrajni ljudski odbor na VI. redni seji

Okrajni ljudski odbor, ki se bo danes sestal na svoji VI. redni seji ima namen razpravljati predvsem o dveh problemih. Poleg poročila o izvršnih sklepih VI. seje in volitev overovatelja zapisnika stoji na dnevnem redu razprava o problemih zdravstva in socialne politike ter razprava in sklepanje o premestitvi sedeža okraja.

Z ozirom na to, da so zdravstvene ustanove s 1. junijem prešle na samostojno finansiranje, je nastala vrsta vprašanj, o katerih bo razpravljali in zavzel stališče OLO. Podano bo poročilo o pomenu reorganizacije zdravstvene službe, o izvršnih

predpripravah in prvih izkušnjah. Odboru bodo predlagane v odobritev cene zdravstvenim uslugam in cene oskrbnih dni v bolnici. Povprečne cene zdravstvenim uslugam, kakor tudi cene za oskrbni dan v naši bolnišnici, ki jih ima namen predlagati Svet za socialno skrbstvo in zdravstvo OLO so med najnižjimi cenami v Sloveniji. Vendar so zdravstveni delavci mnenja, da to v nobenem primeru ne bo šlo na škodo oskrbovanec, temveč na račun maksimalne štednje, ki se njenega pomena naš zdravstveni delavci v polni meri zavedajo.

Razpravljalo se bo tudi o problemih preventivne službe v predvideni aktivnosti za slikanje pljuč vseh odraslih oseb, o zdravstveni prosveti itd.

Poročilo bo zajelo tudi problem investicijskih graditev, določenih po družbenem planu in o nujnih delih izven družbenega plana.

Važno mesto bo zavzelo v poročilih socialno skrbstvo, predvsem splošno skrbstvo in vprašanje zaščite matere in otroka. In končno v poročilu bo iznešeno stanje na področju higiensko tehnične zaščite dela ter problem nezaposlenih v okraju.

Ze tretjič sedaj prihaja na dnevni red seje OLO vprašanje sedeža okraja. Prvič je bilo odloženo za naslednjo sejo, da se odborniki OLO o tem posvetujejo še z volilci, drugič pa je bil rezultat glasovanja neodločen 44:44. Med tem časom se je na novo ustanovilo okraj. sidišče v Sevnici. Vsi tedaj je stvar postala še bolj komplicirana. Iskala se je nova rešitev. Ker sedaj ni več mogoče vseh okrajnih ustanov združiti v enem kraju, temveč v dveh, bo dan predlog OLO, da se okraj prenese v Brežice, v Sevnici pa odpre izpostava administracije OLO, kjer bi taka rešitev pocenila državno administracijo, še bolj pa zmanjšala potne stroške samim državljanom. Vsi tedaj se pričakuje, da bo izid glasovanja na tej seji bistveno drugačen kot pa je bil na predzadnji seji, ker bo taka rešitev za večino prebivalstva najbolj sprejemljiva. Tako bo tudi vprašanje sedeža okraja enkrat vendar rešeno.

organizacije SZ na svojih sestankih razpravljajo.

Oškodovance, ki pridejo v pošte, naj občinski odbori SZ predložijo okrajnemu odboru SZ Krško. Poleg splošnih podatkov naj občinski odbori navedajo še aktivnost družine v NOB in njen odnos danes, koliko in kakšno zemljo poseduje ter kakšne druge dohodke ima ter kako in kdaj mu je bilo požgano oziroma porušeno, ali je že dobil kak kredit in koliko, kakaj doslej še ni obnovil itd.

Občinski odbori SZ naj te podatke čimprej zberejo in jih pošljejo na OOSZDL, Krško.

Določena je višina odškodnine za zemljo

Zvezni izvršni svet je na temelju Zakona o kmetijskem zemljiškem skladu splošne ljudske lastnine in dodeljevanju zemlje kmetijskim organizacijam izdal odlok v višini odškodnine zemljišč, ki so postala splošna ljudska lastnina. Lastnikom pripada torej odškodnina, katere višina je odvisna od katastrskega razreda, v katerega je zemljišče razvrščeno. V I. razredu znaša odškodnina 100.000 din za ha, v II. razredu 90.000 din, v III. razredu 80.000 dinarjev, v IV. razredu 70.000

dinarjev, v V. razredu 60.000 Zvezni izvršni svet je na tedninarjev, v VI. razredu 50.000 dinarjev, v VII. razredu 40.000 dinarjev in v VIII. razredu 30.000 dinarjev.

Odškodnino za vložene investicije v vinograde, sadovnjake, hmeljske nasade in druge dolgoletne nasade, kakor tudi za zgradbe in druge objekte, bo določila okrajna komisija za kmetijski sklad na temelju ocenitve, v skladu s prometno vrednostjo.

Še 1.600.000 din za obnovo med vojno požganih in porušeni hiš za naš okraj

Izvršni odbor SZDL Slovenije je dal na razpolago 1.600.000 dinarjev za obnovo med vojno porušeni in požganih domov za naš okraj.

Osnovne organizacije SZ naj predlagajo tiste, ki žive na njihovem območju, a še niso pričeli z obnovo in imajo še danes neprimerna stanovanja. V pošte pridejo tudi partizanске vdove in invalidi, ki so z obnovo že pričeli, a vsled pomanjkanja lastne delovne sile, ali zmanjšanja nje delovne sposobnosti, niti delno ne morejo zaključiti. O tem naj osnovne

Romunija sprejela predlog FLRJ za ustanovitev mešane komisije

Romunija je sprejela predlog državnega tajništva za zunanje zadeve FLRJ za ustanovitev mešane komisije. Komisija bo raziskala vse dosedanje obmejne incidente, ki so jih povzročili v prvih petih mesecih letos romunski organi.

Carigrad o atenskem sestanku

Prvi sestanek zunanjih ministrov Grčije, Turčije in Jugoslavije se bo vršil dne 7. julija v Atenah. Predstavniki generalštabov treh držav so imeli sestanek v začetku junija v Atenah, pri čemer so razpravljali o skupnih obrambnih vprašanjih. Pričakujejo, da bodo na sestanku v Atenah razpravljali vprašanje skupne obrambe balkanskih držav.

Prodaja pšenice na podlagi mednarodnega sporazuma

Pred dobrim tisoč leti je na podlagi mednarodnega sporazuma prodanih samo 36.000 ton pšenice. Od tega odpade na Avstralijo 1000, na Kanado 6000 in na ZDA 29.000 ton. Glavna kupca ameriške pšenice sta bili Indija z 19.000 tonami in Nizozemska s 5000 tonami.

380-letnica smrti Matije Gubca

Dne 4. in 5. julija. V soboto, 4. julija, ob 20. uri bo na grajskem dvorišču v Brežicah uprizorilo hrvaško prosvetno društvo Zagoraca »Matija Gubac« Begovičovo dramo v treh dejanjih »Matija Gubac«.

V nedeljo, 5. julija, ob 20. uri uprizori na grajskem dvorišču v Brežicah TVD Partizan iz Krškega: Ilka Vašte — Srečko Štutut: »Vražje dekle«, zgodovinsko igr v 4 dejanjih in treh slikah.

Udeležite se polnoštevno tega res pomembnega kmečkega praznika.

Obiskovalce opozarjamo, da vozijo od 1. julija zopet večerni vlaki v obe smeri tako, da imajo obiskovalci zelo ugodne zveze.

Epilog k boštanski zadevi

Dne 4. in 5. aprila je bil v »Slovenskem poročevalcu« objavljen članek tov. Smolinškega o razmerah v Boštanju in na boštanski šoli. Ta članek je izval v samem kraju, pa tudi drugod, zlasti med prosvetnimi delavci, najrazličnejše komentarje.

Da bi dognal resnico, je sestal okrajni komite ZKJ za okraj Krško, komisijo, ki naj bi proučila boštansko zadevo in pomagala političnim organizacijam k uspešnejšemu delu.

Komisija je usmerila svoje delo tako, da bi dobila odgovor predvsem na sledeče vprašanja:

1. Kako je z uporabo telesne kazni na boštanski šoli?
2. Zakaj je članek Smolinškega izval toliko hrupa?
3. Gospodarsko-politične razmere v Boštanju.

NASILJE NE MORE RODITI SOCIALISTIČNEGA ČLOVEKA

Na boštanski šoli se je uporabljala telesna kazni, zato je bil članek tov. Smolinškega v osnovi upravičen. Komisija za potrditev tega ni zaslilevala in preverjala prič, kajti lastno priznanje tov. Papežve pred disciplinskim sodiščem in priznanje tov. Mazaja to delstvo očitno dokazujeta. Res je, da so bile oblike in jakost kaznovanja v članku pretirani, vendar problem telesne kazni, milejše, ali hujše obstaja. Domneve, da se je telesna kazni uporabljala le napram revnejšim otrokom iz razrednega sovraštva, komisija ne bi mogla potrditi, kajti po razgovorih s prizadetimi in neprizadetimi ljudmi je zlasti

tov. Papeževa znana kot precej stroga učiteljica, ki za kaznovanje ni izbirala otrok. Po mnenju komisije sta tov. Papeževa in tov. Mazaj uporabljala telesno kazni enostavno zato, ker se v problem vzgojne škodljivosti telesne kazni nista poglobljala, da bi se zaradi tega v težko vzgojnih situacijah lahko obvladala in po potrebi uporabila napram nediscipliniranim učencem druge vzgojne ukrepe.

Telesna kazni je v naših šolah zabranjena, kajti vzgojiti hočemo socialističnega človeka, tega pa ni mogoče doseči z nasiljem, temveč s humanimi, socialističnim idealom primernimi vzgojnimi sredstvi. Nasilje rodi upornike ali hlapce, nam pa niso potrebni niti eni niti drugi, socialistična družba hoče samozavestne, preudarne, samostojne in svobodne ljudi.

Z ozirom na to je pač treba ovreči ocnio, da sta tov. Papeževa in tov. Mazaj izborna pedagog. Morda snovno otroke res dobro naučita, a to ni vse. Nič manj važni kot učni so vzgojni uspehi. Ti pa so ob uporabi ponižujočih kazni problematični.

Se kvarnejše posledice ima slabo ravnanje z otroki iz vzgojno in moralno ogroženega okolja, ki so res v šoli težje vzgojilivi, zato pa zahtevalo od učitelja mnogo potrpežljivosti, dobrih živcev in pedagoških sposobnosti. Tem otrokom prav nič ne manjka palice, kajti tepeni so dovolj doma, manjka pa jim ljubeča in dobrohotna roka.

Nanad na Boštani, na celotno učiteljstvo, - da ali ne ...

Članek Smolinškega je povzročil med učiteljstvom zlasti pa v samem Boštanju mnogo hrupa. Za to je več razlogov: dotaknil se je problema uporabe telesne kazni, ki doslej v javnosti še ni bil dovolj obravnavan in ga zato celo nekateri učitelji, zlasti pa stari, močno podcenjujejo. Ob tej priliki se je izkazalo, da s problemom telesne kazni nismo bili na jasnem in da se je v šolah uporabo telesne kazni vse doslej toleriralo. Prav zato se je mnogim zdelo neumestno naenkrat odkriti »srednji vek« le v Boštanju, ko novega veka v pogledu vzgoje marsikje še niti začeli nismo. Od tod tudi taka reakcija med prosvetnimi delavci in celo nekaterimi prosvetnimi funkcionarji. Diskusija o boštanskem »srednjem veku« je pokazala potrebo, da bi izkušenejši pedagogi o kvarnih vzgojnih posledicah takšne kazni kaj več javno

spregovorili. Okolnost, da so nekateri učitelji, kot izraz pedagoške slabosti tu in tam res uporabljali telesno kazni, pač ne bi smela biti razlog, da bi principialno ne nastopili proti telesni kazni in da bi se pri sebi proti tej slabosti nenehno borili. Obravnavana boštanska zadeva je pokazala prav obratno. Kdorkoli je imel na vesti malo spoznabo, je, da bi opravičil svoj lastni madež po celovsko brisal tudi svojim stanovskim tovarišem. Zaradi tega in zaradi dejstva, da se čutilo mnogi učitelji bolj odgovorni stanovski organizaciji kot celotni družbi, se je zgodilo, da so se oddalili od principialne diskusije, da je bila obsodba telesne kazni le mimoriadne izrečena, medtem ko ni bilo časa za široko razpravljanje o napakah in pomanjklivostih članka. Članek Smolinškega je kljub slabostim, ki jih je imel, pripomogel k od-

pravljanju telesne kazni, vsaj iz naših šol.

Tov. Smolinški je hotel uporabiti telesne kazni na boštanski šoli obdelati v luči razrednih nasprotij, ki vladajo v Boštanju in ki nujno spremljajo razvoj družbenih odnosov na višjo stopnjo. Komisija je ugotovila, da opisani problemi v Boštanju obstajajo, vendar ne v taki obliki in v taki medsebojni povezavi, kot jih je članek opisal. Prav nepravilni zaključki, ki so posledica enostranskih informacij, pa so bili poleg neokusnih karikatur in senzacionalnih naslovov voda na mlin prizadetim, ki so hoteli vreči raz sebe sleherni krivdo, da so prikazali članek zgolj kot tendenciozno kleveto, ki naj vpliva na izid tožbe Papežve — Malovrh in kot napad na celotni Boštanj in na njegovo čast. Zlasti poslednja parola je imela močan učinek med boštanskimi prebivalstvom, ki je nastopilo enotno v obrambo časti svojega kraja. V zadostne Boštaničanom mora komisija potrditi, da je tov. Smolinški opisal mere v Boštanju prečno, da vladajo slične prilike še marsikje drugod in da je zlasti brez potrebe zožil to fronto poštenih, naprednih in socialistov predanih ljudi, ki jih tudi v Boštanju ne manjka.

Kolikor je morda pretirana trditve, da je imelo kaznovanje šolskih otrok v Boštanju razredno ozadje pa je dobila vsa diskusija o članku za obrambo prizadetih in zadržanje napram onim, ki so si drznili dvigniti svoj glas, izrazito razredno obeležje, ki marsikaj pove...

(Dalje sledi)

Poreb granicarja Antona Hlebca

Dne 29. t. m. so pripeljali v domači kraj Praproče (okraj Novo mesto) posmrtno ostanke granicarja Antona Hlebca. V obmejnem odseku pri Strumici so ga pred tednom ubili bolgarski diverzanti.

Po vsej poti od Makedonije pa do domačega kraja so se poslavljali številni prebivalci od mrtvega tovariša ter protestirali proti zločinskemu izziva-nju bolgarskih obmejnih organov. Na postajah: Brežice, Videm — Krško, Brestanica, Sevnica in v Krmelju so se od njega s toplimi besedami poslovili zastopniki množičnih organizacij in položili vence na zaprti krsto.

V vsej Mirenski dolini še ne pominjajo takega pogreba kot je bil Hlebec; opravljen z vsemi vojaškimi častmi, katere zaslu-ži le granicar.

KULTURNI PREGLED

O brežiški glasbeni šoli

O brežiški glasbeni šoli sliši naša javnost vsako leto samo ob nastopih njenih gojencev, pa še takrat samo o lepem napredku učencev. Zato ne bo odveč obvestiti vse, ki jim je pri srcu napredek te naše kulturne ustanove, še o drugih uspehih in tegobah naše nižje glasbene šole. Ustanovljena je bila leta 1946 kot glasbeni tečaj. Vodil jo je gimnazijski ravnatelj Beno Demšar. Z letom 1950 je postala državni zavod kakršne je danes z delnim lastnim finansiranjem. Učenci plačujejo ukovino, v ostalem pa jo financira okrajni ljudski odbor. Učencev je sedaj 80 in to približno sedem osmink klaviristov, ki imajo že pet razredov. Ostali študirajo violino, čelo, kontrabas, pihala. Poučuje se tudi nauk o glasbi in solfeggio. Šola ima na razpolago šest klavirjev, en koncertni klavir, en čelo, tri violine, en kontrabas, od TVD Partizana pa eno trompeto, klavir in po prijavnosti zasabnika tudi en klarinet. Vse učne moči — dve stalni in šest honorarnih — so se pod vodstvom ravnatelja Branka Rueha ob marljivosti gojencev potrudili in predelali vso predpisano snov. Obe javni produkciji marca in junija sta pokazali, da je zavod v celoti dosegel svoj namen in da je vreden še večjega zanimanja javnosti ter še večje gnotne podpore oblasti in gospodarskih podjetij. Gojenci sami pa so razen tega imeli še eno interno produkcijo. Tudi mladinski orkester se lepo razvija. H končnim izpitom ni pristopilo samo nekaj učencev, ki pa bodo to storili jeseni. Glasbena šola ima premalo

sredstev, da bi prevzela še več učnih moči, kar pa bi bilo nujno potrebno, saj je naravnost neverjetno, da je postrvovalni ravnatelj poleg vsega drugega vodstvenega dela imel mesečno povprečno sto ur pouka, to je celih 300% več kot je predvideno po predpisih. S prihodnjim šolskim letom bi bilo treba nastaviti vsaj še eno stalno učno moč, da se bo ravnatelj utegnil posvetiti večjemu nadzorstvu. Šola ima v začasnem prosvetnem domu tri sobe, v občinski hiši pa eno sobo. Najmanj en prostor bo treba še nekje dobiti za same vaje gojencev, zlasti, ker sta na razpolago še dva klavirja,

ki sta sedaj neizkoriščena. Množične organizacije, podjetja in zasebniki morajo tekom glavnih počitnic storiti vse, da se zavod popolnoma v navedenih smereh. V bodoče bodo namreč ostale državne le tiste glasbene šole, ki bodo imele dobre prostore. Starejši pa naj bi se še bolj zavedali, da je učenje glasbe za mladino najboljše pot k srčni kulturi, ki nam je žal še vedno precej manjka. Na starše onih gojencev, ki dobro napredujejo v klavirju, pa apeliramo, naj napotijo učence še k študiju kakšnega drugega glasbila, kar jim bo zelo prav prišlo pri nadaljnjem študiju v srednji glasbeni šoli.

Staro ilirsko prazgodovinsko grobšče pri Dobovi

Dobova leži ob vratih med Panonijo in zahodom in v dobovski ožini so v mnogih stoletjih dokazani premiki najrazličnejših ljudstev, zato je važen ključ ne samo za centralno Slovenijo, ampak tudi za vsa zahodna področja južno od Alp, predvsem za Italijo.

Posavski muzej iz Brežic s finančno pomočjo Sveta za kulturo in prosveto OLO Krško, pod vodstvom dr. Franca Starčeta in študentov filozofske fakultete iz Ljubljane, izkopava v Velikem Obrežu pri Dobovi staro ilirsko grobišče, ki je najstarejše žgano grobišče v Sloveniji. Izkopavali so leta 1950, 1952 in letos; najdbe gredo h koncu. Letos je najpomembnejše odkritje skeletni grob ženske, ki so ga izkopali na periferiji raziskanega žganega grobišča; sodeč po privedkih (imela je prekrasen uhan iz bronaste žice, umetniško zviti v zanke) je ta grob nekoliko starejši kot žgani grobovi z žarami.

Dobovski grobišče bi na splošno postavili v čas prehodne epohe med bronasto in železno dobo; letos izkopane žgane grobove, posebno pa ženski skeletni grob, pa v mlajšo bronasto dobo.

Kakor je znano, so prinesli v Slovenijo način sežiganja mrl-

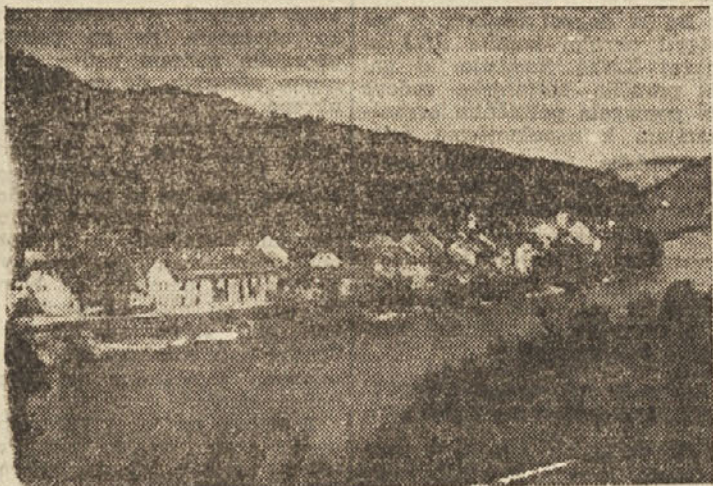
čev prvi po imenu znani Iliri; dobovsko grobišče pa je prav posebno pomembno zato, ker se v zvezi z žganimi pokopi javlja tudi način skeletnega pokopa, ki bi utegnil prispevati marsikaj k razlagi razmerja med staroselenci v Sloveniji in Iliri v zadnjih stoletjih drugega tisočletja pred našim štetjem.

Skelet so z zemljo vred izkopali, položili v poseben zaboj in kot precejšnjo redkost bo verjetno še to leto razstavljen v Posavskem muzeju v Brežicah. D. V.

Pozor!

Se je čas za nakup srečk srečolova Rdečega križa okraja Krško! Zrebanje bo 12. julija 1953 ob 9. uri v kino dvorani v Krškem. Objava izžrebanih števil bo v Posavskem tedniku 18. julija 1953. Polzkušite srečo — morda dobite radio aparat v vrednosti 53.000 din ali kuhinjsko opremo v vrednosti 28.000 din, ali 6 m sukna v vrednosti 18.000 din, ali kakšen drug lep dobitek! Srečke so v prodaji samo še do 7. julija, zato pohitite z nakupom. Če kupite srečko, koristite Rdečemu križu in samemu sebi! Okrajni odbor RK Krško.

Krško

Na desnem bregu Save, ob koncu soteske, leži mesto Krško. Kraj je bil obljuden že v rimski dobi, prvič pa se v zgodovini omenja konec IX. stoletja. V XIV. stoletju je naselbina dobila trške pravice, leta 1477 pa jo je cesar Friderik III. povzdignil v mesto z lastnim mestnim sodnikom, ki so ga volili meščani sami. V XV. stoletju so zaradi obrambe proti Turkom zgradili mestno obzidje, ki so ga v XVIII. stoletju porušili. V XV. stoletju je bila v krškem trgu močno razvita čevljarstva in usnjarska obrt, najstarejši oreh pa je bil krojaški. Močno je bilo razvito tudi brodarstvo, ki pa je z zgraditvijo železnice leta 1862 skoraj popolnoma zamrlo. Leta 1866 so zgradili sedanji leseni most čez Savo. V XV. stoletju so mesto napadali Turki, leta 1515 in 1573 pa je upor zajel tudi krške kmete.

Kuga, potresi in povodnji so mestu prizadejali mnogo škode. V XVI. stoletju se je v Krškem močno širil protestantizem, ki so ga širili Primož Trubar, ki je nekaj časa bival v Krškem, in Krškem rojeni Jurij Dalmatin (Dalmatinova biblija) in Adam Bohorič (pravopis »Bohoričica«). Bohorič je v Krškem ustanovil 1. 1564 tudi protestantsko šolo, ki pa je po odhodu Bohoriča v Ljubljano prenehala. Na severnem koncu mesta je nekdanji stal krški grad, ki ga je zgradil v X. stoletju prednik grofa Viljema Breže-Seliškega. Po Viljemovi smrti je tu gospodovala vdova Hema. Bogenski grofi — dediči Heme — pa so v XII. stoletju grad z gosposčino najprej zastavili, nato pa prodali solnograškim škofom, ki so imeli tu svoje ministeriale. V XIV. stoletju je v gradu prebivala vdova zadnjega Celjana Ulrika II., Katarina, ki pa se je kmalu odnevarala pravici do gradu in grad je prešel v last Habsburžanov. Pozneje je grad večkrat menjal lastnike, v XIX. stoletju pa je prišel razpadati in je že nad 150 let v razvalinah.

močno širil protestantizem, ki so ga širili Primož Trubar, ki je nekaj časa bival v Krškem, in Krškem rojeni Jurij Dalmatin (Dalmatinova biblija) in Adam Bohorič (pravopis »Bohoričica«). Bohorič je v Krškem ustanovil 1. 1564 tudi protestantsko šolo, ki pa je po odhodu Bohoriča v Ljubljano prenehala. Na severnem koncu mesta je nekdanji stal krški grad, ki ga je zgradil v X. stoletju prednik grofa Viljema Breže-Seliškega. Po Viljemovi smrti je tu gospodovala vdova Hema. Bogenski grofi — dediči Heme — pa so v XII. stoletju grad z gosposčino najprej zastavili, nato pa prodali solnograškim škofom, ki so imeli tu svoje ministeriale. V XIV. stoletju je v gradu prebivala vdova zadnjega Celjana Ulrika II., Katarina, ki pa se je kmalu odnevarala pravici do gradu in grad je prešel v last Habsburžanov. Pozneje je grad večkrat menjal lastnike, v XIX. stoletju pa je prišel razpadati in je že nad 150 let v razvalinah.

Sprejet je zakon o odpravi viničarskih odnosov in zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih

Na V. rednem zasedanju ljudske skupščine LRS so med drugim razpravljali tudi o viničarskih razmerah. Priказan je bil viničarski problem v Halozah, ki so reven kraj, vendar so za posamezne gospodarje zelo dobičkonosne, borne pa za viničarje. Po razpravi je ljudska skupščina soglasno sprejela preložen zakon o odpravi viničarskih in podobnih razmerij.

Prečitano je bilo tudi poročilo zakonodajnega odbora k pre-

dlomu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih. Osnovni namen tega zakonskega ukrepa je, preprečiti še nadaljnje uničevanje gozdnega gospodarstva. V Sloveniji je okrog 31.000 ha goľjav in 189.000 ha grmišč. Površino 200.000 ha pokriva gozdnosteljni gozdovi, ki imajo na ha le še pičlih 40% lesne zaloge. Slovenski gozdovi se že desetletja pretirano izkoriščajo.

Tudi ta zakon, o spremembah

Varčuj
Denar naj ne bo mrtev in brezploden. Noben delovni človek ne sme dopustiti, da tudi najmanjša vsota denarja leži doma, ker tako ne prinaša nikakih koristi skupnosti.
Nalagaj svoje prihranke pri novoustanovljeni Občinski hranilnici Videm-Krško, ki posluje v posloplju Ljudskega odbora občine Videm-Krško.
Vloge obrestuje hranilnica po pet odstotkov.

Mladina iz Krške vasi napreduje

Dne 28. junija je bila v Krški vasi uspešna kulturna prireditel. Prvič sta samostojno nastopala mladinska pevsko zbor KUD Ivan Kobal in Krške vasi in sicer moški zbor, ki je bil ustanovljen pred letom dni in mešani zbor, ki deluje šele tri mesece. Kot gostje so sodelovali: moški zbor iz Sel. moški mešani zbor iz Brežic ter oktet brežiških maturantov. Z lepim programom so mladi nevti in pevke želi med poslušalci obilo odobravanja. Za uspeh pa ima največ zaslugov. Baškovič Franc, nevodnja iz Brežic, ki je nudil mladim nevtom nesebično pomoč. Pečat celotni prireditvi pa je dal nastop folklorne skupine iz Krške vasi, ki deluje šele mesec dni in je v zelo kratkem času naštevila dva narodna plesa. Požrtvovalnost mladine, s katero so izvedli program, zasluži vsa priznanja.

Našli pa so se ljudje, ki im nastop mladih krškovaščev nevtov ni bil po volji. Ti so vsako napako pri petju z veselim kritizirali. Kdo pa so ti ljudje? To so nekateri stari krškovašči nevti, ki im je novoustanovljeni mladinski nevti zbor — trn v peti. Dobro se na njih zavedajo, da ho njihova slava počasi zbledeti. Krati v tem kratkem času so že lahko videli, da ho mladinski zbor nekaj želi iste, če ne še boljše uspehe.

Odličnosti so tudi sodelovanja. Mladina, da takoj odnes do mladine ki si želi napredka ni na mestu in ni v čast starejšim nevtom ki bi ji morali nuditi vsa pomoč.

Mladim nevtom iz Krške vasi želimo še mnogo uspeha v nadaljnjem delu — ostanim pa da se nekoliko zamislijo.

— An — želi

Vabilo

Ob priliki občinskega praznika, dne 12. julija t. l. priredi občinska ZB Krška vas beneško noč na Krki v Gor. Griču. Najboljši trije čolni bodo nagrajeni. Vabljeni! ZB Krška vas

Ali si že naročil

„Posavski tednik“

Okrajni odbor Socialistične zveze na prvi seji

Dne 1. julija 1953 se je vršila prva seja okrajnega odbora SZ. Na dnevnem redu je bilo konstituiranje odbora, izvolitev sekretariata in problemu ljudske prosvete.

V sekretariat okrajnega odbora SZ so bili soglasno izvoljeni za predsednika tov. Colarič Lojze, za podpredsednika tov. Mlakar Lojze, za sekretarja tov. Ogorevc Jože, za blaginjaka tov. Zupančič Tone, Rihtar Lojze in Zupančič Minka (OZZ).

Nato je tov. Drnač Jaka podal poročilo o stanju v ljudski prosveti. V diskusiji o problemih in nalogah ljudske prosvete so se člani odbora predvsem dotaknili ljudskih knjižnic, odrov, raznih tečajev in podobno. Govorili so tudi o tistih filmih, literaturi in PP, ki ne služijo vzgojnemu namenu mladega rodu, temveč ga odvrata od naše stvarnosti.

Izražali so mišljenje, da bodo morali v bodoče posvečati več

pažnje mladini, zagotoviti pravilno politiko razmeščanja učiteljskega tako, da bo v vsakem kraju nekdo, ki bo kaj več doprinesel prosvetnemu življenju dotičnega kraja.

Po razdelitvi dela je bilo predlagano organizacijsko stanje po poedinah odborih SZ in podčrtano, da je ena izmed osnovnih nalog odborov vključevanje vseh poštenih delovnih ljudi v organizacijo.

V diskusiji odbor tudi ugotavlja, da so člani SZ na terenu ogorčeni, ker se gospodarski kriminal premalo kaznuje. Vsled tega so sklenili predlagati okrajnemu ljudskemu odboru, da stavi na dnevni red prihodnje seje poročilo in razpravo o delu sodišča.

Na seji je bilo tudi sklenjeno, da se v vseh odborih SZ postavijo dopisniki, ki bodo sproti poročali in pisali o problemih, ki množice v dotičnem kraju najbolj zanimajo.

Iz diskusije na okr. konterenci SZDL

(Nadaljevanje s 1. strani)
uspehe in jih pomanjkljivosti ne smejo zamisliti. Material pa, ki so ga občinske konference obravnavale, kakor je tudi današnja diskusija pokazala, se nanaša pretežno na gospodarske probleme. Člani SZ včasih pozabljajo, da je SZ politična organizacija, ki vzgaja ljudi in jih usmerja. SZ ne more sprejemati gospodarskih sklepov, ampak samo razpravlja o gospodarskih problemih, v prvi vrsti pa mora razpravljati, kako bo vzgajala množice. Seje odborov po navadi zato niso živahne, ker voljeni ljudje ne prihajajo na seje z nekim pripravljenim programom, o čemer mislijo razpravljati. Nikakor ne smemo dopustiti, da bi nam kdo krtil naše svobodno odločanje o vprašanjih našega gospodarstva.

Naši sovražniki stremijo po uničenju Jugoslavije, zato so sredstva za obrambo nujno potrebna. Zavedajmo se, da bo naša armada znala braniti pridobitve, ki nam jih je prinesla socialistična revolucija. Naše delo zahteva od nas ogromno žrtv. Industrija se gradi v korist kmečkim ljudem in delavskemu razredu; brez nje ne bo potrebin. Ne moremo si zamisliti socializma brez sodelovanja kmeta in delavca. Zavedati se

moramo, da nam drugi socializma ne bodo zgradili. Dobrote, ki jih bomo uživali, bodo sad dela le naših rok, doprinos nas vseh. Tudi teža lanske suše je nosil v prvi vrsti delavce in nameščence, ki toliko dražje plačuje kmetijske proizvode.

Tov. Zupančič Mima kritizira nazadnjaško miselnost v pogledu kandidiranja žena. Čas je že, pravi ona, da bi se ženam priznala enakopravnost in enakovrednost. V večini primerov kandidirane žene niso izvoljene samo zato, ker so žene, čeravno po sposobnostih prekašajo marsikatero moškega. Ugotavlja, da tudi nekateri delegati na današnji konferenci imajo napram ženam malomeščanska gledanja. Ta malomeščanska miselnost se opaža tudi drugje. Imamo na vodilnih mestih ljudi z dvojno duso, ki z ljudmi vred kritizirajo, namesto da bi jim pojasnjevali, po kakšni poti gre naša država v izgradnji socializma in se s takim nastopom skušajo popularizirati. Omenja tudi, da je na gospodarsko močnejših občinah še močno razvit lokal-patriotizem. Premalo mislimo, da smo člani jugoslovanske celote, ki jo moramo graditi in čuvati. Tendence nekaterih podjetij, da bi okraj »okrog prinesla«, drugi zopet republiko itd., je zgrešena, saj vemo, kako gleda z občudovanjem na Jugoslavijo zunanji svet, na kar pa pri vsakdanjem življenju premalo mislimo. Povedati moramo ljudstvu, da so se težave in tudi bodo, obenem pa povedati vzroke (suša, obramba itd.) ter pokazati našo svetlo perspektivo. Ljudje so pripravljeni sodelovati in marsikdaj slišimo od ljudi, ki pravijo: »Če bi nam prej kdo razložil — bi drugače gledali!«

NA RABU

Tema je bila pošastna, da je niti beli sij reflektorja s hriba ni mogel predreti.

Dokler smo bile pod šotorom nismo bile toliko prisbene, da bi se zavedle, kaj se godi v taborišču. Res je, da smo slišale kričanje že ko smo bile pod šotorom, vendar to za internirance ni bilo nič posebnega. Saj so otroci vsak dan jokali in prosili matere za kruh.

Prisli smo v bližino vhoda v žensko taborišče, kjer so stali vojaki z naperjenimi puškami proti obupani množici. Takšno povelje so dobili takoj ob nalivu od karabinjerskega komandanta, da nas ne smejo izpušiti za nobeno ceno. Zene so z dvignjenimi rokami in solzami v očeh prosile, naj imajo vendar usmiljenje z nami in nas rešijo. Karabinjerji pa so nas s puškami kopiti odpirali nazaj v taborišče, kjer je bilo že polno vode. Mati z detetom v naročju in drugi, ki se jo je držal za krilo, so neprestano prosili. Neko starejšo žensko sem videla, kako si je v obupu pulila lasa in kakor blazna begala po vodi. Od nedaleč je bilo slišati:

»Kje je moj otrok? Ljudje, pomagajte! Kam ga je odnesla voda?« Le kje bi ga našli v temi v vodi?

Medtem prijaše pred taborišče sam komandant Vincenzo Ciullo, ki samo rezko zakliče in že se vojaki postavijo v vrsto ter ponikajo z nasajenimi bajonetami proti nam. Tedaj pa je bilo vpitja, joka, kletev in zmerjanja še več. Nismo se počutili samo kot interniranci, ampak da živimo na otoku smrti, kjer vlada fašistični divjak, ki nima usmiljenja niti z otroki. Kmalu po polnoči se nevihta položila. Oblaki so se počasi redčili in dež je le še narahlo padal. Voda je počasi odtekala iz taborišča.

Za nas ni bilo strehe niti mesta, da bi se posušili. Vso noč smo trepetali pod mlhim nebom, premočeni, brez odej. Ko se je začelo daniati, smo videli v blatu starca, ki so ga moči zapustile in tam je končal. Na culi je sedela mati z razmršenimi lasmi in blaznim ognjem v očeh: v naročju je držala mrtvega otroka. Da, šele tedaj se je pred nami razkrila strahota noči. Taborišče opustošeno šotri polomili, slama razmešana po blatu. Grel in sušili smo se na soncu. Ko je ponovno prišel v taborišče komandant, je zahteval na ista mesta postaviti šotore in urediti notranjost taborišča. Nihče se ni upal upirati njegovim poveljem. Bili smo nesvobodni, brez orožja; ni bil še čas.

Na fašistični komandi so v deževni noči na grafikonu znamenajali dolgo črto umrljivosti. Umrljivost je dnevno naraščala v jesenskem deževju, da je število naraslo preko štiri tisoč. Spomin žrtv bomo obhajali 13. septembra z odkritjem spominske plošče. B. F.

Obiščite slovensko-hrvatski festival v Brežicah!

KMETIJSKI RAZGLEDI

Nekaj misli ob letošnji žetvi

Vem, da je prav če rečem, da si želimo vsi, od delavca, nameščenca, posebno pa še delovni kmet, bogate žetve. Kruh, za katerega je domovina izdala velike vsote v tujini, nam je že nekaj let bil od narave pičlo odmerjen. Zaporodne suše, kakršnih ne pomnimo desetletja, so nas gospodarsko res močno

ob cvetenju žit precej škodovali, tako da je vsaj v Sloveniji gotov odstotek v izpadu. Klasično ima namreč mnogo praznih zrn in to predvsem pri rži. Sicer pa smo kar zadovoljni. Moti nas pa ponekod, da so žita (ječmen, rž in pšenica) izredno slaba. Tega narava ni kriva

upognile, saj bi sicer naša industrija dajala veliko proizvodov nam samim in izvozu. Tako pa so šli veliki zneski za dostojno prehrano našega delovnega človeka, marsikateri načrt pa bo o izgradnji realiziran šele letos.

Tudi letos smo pričakovali boljše letine. Deževje je prav

ter nosi krivdo kmetijsko gospodarstvo, ki se ni pobrigalo za dobro seme. Sejal je sorto, ki mu že nekaj let peša in letos bo pridelalo namesto 14, 15 ali 18 in več mtc le 5, 6, morda 7. Kdor bo pametno presojal, bo našel krivca, če bo krivdo sam uvidel, jo bo skušal popraviti. Pregovor »kako

boš sejal, tako boš žele je star, toda resničen.

Ob žetvi in tudi pred njo bo vsak delovni kmet ugotavljal, kaj je nudil posevku med vegetacijo. Ali je bila zemlja dobro pripravljena, ali je sejal pravočasno in ali je izvršil tudi druge agrotehnične ukrepe. Pri tem je posebno važno dodajanje umetnih gnojil žitom in splošno mladostno branjanje. Marsikje so žita polegla, ker je slaba mehka. Tu smo premalo upoštevali dodajanje superfosfata. To naj ugotavlja proizvajalec in v bodoče odpravlja te ne-
dostatke.

Žetev je važno opravilo. Žita ne žanji prezgodaj, tudi ne prezgodno. Res je, da po večini žanjemo ročno, toda po vojni smo želi že precej s stroji. Majhne parcele onemogočajo strojno žetev, zato bo več dobrih sosedov pričelo razmišljati, da bi sejali v bodoče nekako skupaj, da bi tudi želi s strojem in vsak za sebe nosrnavil. Tako bi imeli 25 do 30% manj stroškov, žito pa lepše in pravočasno pod streho.

Tudi odkup naj bo zavedna državljanska dolžnost naših proizvajalcev. Ko je gospodar odločil količino in seme in za prehrano družine, bo KZ ponudil ostanek v odkup. Zaveden državljan ne bo spravjal viškov v shrambo, da tam služi marsikje za hrano molitnem, ampak bo od svojih pridelkov nudil tudi tistim, ki v rudnikih in tovarnah grade lepše življenje prav tako kmetičem, proizvajalcu in njegovim otrokom.

Novice in dopisi iz naših krajev

Nekaj besed o lovskem društvu Pišce Globoko

Lovci iz Globokega so pozabili, da so minili časi, ko so lahko nekateri vaški gospodje odločali sami o vsem, kakor jim je bilo pač ljubo. Ne zavedajo se, da je naša država socialistična, v kateri ima vsak človek pravico do svojega; seveda za kar je zmožen.

Pretekli sta že dve leti, odkar je tov. Kržan Franc zaprosil za sprejem v lovsko društvo. Gospodje lovci se za njegovo prošnjo niti niso zmenili. Na eni izmed sej v letošnjem letu pa so predlog za sprejem soglasno odbili. Nekaj lovcev je celo izjavilo, da tovarišu Kržanu ni zaupa pri orožju. Vprašal bi ga, kako to, da mu je on sam leta 1941, ko so pridrevi nad nas nemški osvajači, zaupal vojaško puško. Ako je bil tovariš Kržan kot 20-leten fantič sposoben prijeti za vojaško puško, mislim, da je tudi danes kot 32-leten mož. Vprašam Vas, kdo je takrat, ko so nas Nemci tiščali za vrat,

prvi korakal s puško proti »Orliškemu pogorju«? Od vas ni bilo nobenega! Sedaj pa, ko živimo v svobodi, bi rad vsak tisti, ki se med vojno ni nič kaj izkazal, imel glavno besedo. Socialističnega človeka odlikujejo dejanja!

Naj vam navedem samo nekaj primerov, kjer sta od ene družine dva ali pa celo trije v lovskem društvu. Ker je tovariš Podvinski predsednik lovskega društva, je lahko v društvu on, njegov sin in vnuk. Ko sta Živič Niko in Lepšina Martin komaj dopolnila 18 let, sta že bila sprejeta v lovsko društvo; seveda, ker sta njuna očeta tudi lovca. Ali je potem pravilno, če tovariša Kržana ne sprejmemo? Ni, še daleč ne! Čemu bi imeli Globočani prednosti? Naj bosta še iz Malega vrha dva lovca!

Upam, da bodo globoški lovci storjeno napako čim prej popravili in tov. Kržana v društvo sprejeli.

Iz Senovega

Prostovoljno delo pri ureditvi okolja spomenika padlim borcem

Po sklepu sestanka Zveze borcev NOB na Senovem se ves teden vrši prostovoljno delo pri ureditvi prostora okrog spomenika. Akcija, ki je bila dobro organizirana, je zares uspela. Na vsem prostoru je bilo treba znova zrahljati tla in posejati

travo, nakar se bo kasneje pričelo z urejanjem poti. Tudi neposredna okolica spomenika s samega bo prikupno in okusno urejena. Zadnji rob zemljišča, ki se dviga proti rudniški železnici, pa bo kultiviran v gorskem gozdnem slogu, kar bo še posebno močno spominjalo na predel v našem Bohorju, kjer so borci darovali svoja življenja.

Delo pri urejanju tega prostora vodi tov. Vidmar, ki se je

zavzel, da mora biti okolica spomenika zares takšna, da bo vredna velikega spomina nanje, ki počiva pod spomenikom. Prostovoljnega dela se udeležujejo tovariši iz vseh obratov, posebno marljivi pa so oni iz jamskega obrata.

Vključitev organizacije ZB v SZDL

Na sestanku članstva ZB na Senovem je bil sprejet važen sklep, da se organizacija kot celota vključi v SZDL. Ta ukrep so prisotni pozdravili z vsem navdušenjem in poslali okrajnemu odboru resolucijo, v kateri izražajo svoja čustva v tem važnem trenutku.

Dalje se je na sestanku obravnavalo vprašanje vzgoje otrok padlih borcev in so se do podrobnosti zanimali za njihove življenjske prilike. Pri tem je bilo ugotovljeno nekaj primerov, v katerih se bo treba odločno pobrigati, da bodo otroci zares uživali tisto skrb in podporo, ki jim jo so svojih datjavah namenja država.

Kot naslednji sklep je bil ureditev prostora okoli spomenika padlim. Navzoči so se dogovorili, kako bi bilo to delo najuspešneje opravljeno.

Na sestanku je bilo tudi sklenjeno, da se bo članstvo dne 22. julija t. j. na Dan vstaje v velikem številu udeležilo izleta na partizanske Lošce, kjer bodo zopet navezali morda ponekod že zrahljane stike z ljudmi, s katerimi jih je trdno družila doba narodnoosvobodilne borbe.

Ustanovljena e vodna skupnost „Krško polje“

Dne 28. junija se je vršil ustanovni občni zbor delegatov vodne skupnosti »Krško polje«. Našim delovnim kmetom je to organizacijo narekovala nujna potreba, izboljšati si kmetijske površine ob povodju Senuše, kjer je nujno potrebno osušiti zemljišča. To je prav za prav stremenje za izboljšanjem kmetijskih proizvodnih in življenjskih pogojev v vodni skupnosti, pa bo tudi ljudska oblast lahko uprila svoje prizadevanje na povečanju in izboljšanju kmetijskih površin. Na ta način se bo torej pričelo organizirano reševati važno melioracijsko vprašanje tudi vsega krškega polja. To je prav za prav zamelek bodoče velike združne organizacije, ki naj bi zajela osnovno gospodarsko problematiko celotnega predela od Krvkoveh gozdov do Brežic.

Krško polje je namreč po svoji geološki in hidrološki izgradnji celota. Ta predel ima več kakor 8000 ha. Na vsem tem predelu so neurejene vodne razmere, ki zavirajo gospodarski razvoj in je zato potrebno prav te razmere urediti s primernimi hidrotehničnimi ukrepi. V vzhodnem predelu se skope padavine kaj hitro odteka, na

zapadnih zemljiščih pa voda zastaja, ker nima pravih odločnih možnosti. Vse to še komplirajo visoke vode Krke, ki se na široko prelivajo preko zapadnih predelov Krškega polja. V zapadnem predelu je torej urediti možnost za pravočasno odtekanje odvisnih voda, hkrati pa tudi urediti možnost za pravočasno dovajanje vode presušnim zemljiščem v vzhodnem predelu. Za vsa ta velika dela pa je potrebno znanstvenih raziskav in obsežnih pripravljalnih del.

Prav zaradi prednjih navedb in da bi bilo možno pričeti s hidrotehničnimi deli se je torej ustanovila vodna skupnost.

V vodni skupnosti »Krško polje« so zaenkrat zastopane vasi: Brod, Malo Mrševo, Kalce, Naklo, Pristava, Veliki Podlog, Grčeva vas in lastniški zemljišč iz vasi Mrtvice. Trenutno zajemamo 197 posestnikov z nekaj nad 1500 ha zemlje v melioracijskem področju. V vodni skupnosti je zastopan prav močno tudi državni sektor (gozdno gospodarstvo) z nad 500 ha površine.

Iz hidrotehničnega poročila je bilo že razvidno, da se bo letos pričel graditi odvodnik za-

padno od vasi Kalce — Naklo, ki bo dolg 1730 m. Ta odvodnik bo odvajal površinske vode iz kakih 150 ha. Na naslednji program bo prišel odvodnik na področju Malo Mrševo — Jesenovci — Krči, v dolžini 3500 m ter bi odvajal vode s površine približno 280 ha. Nato bi se dela nadaljevala ob vodotoku Senuši navzgor.

Gospodarska vrednost glavnega odvodnika iznad vasi Kalce — Naklo, ki je predviden že v letošnjem letu, je takšna, da bi predvideni stroški za njegovo izgradnjo bili povrnjeni že s samim enkratnim povečanjem hektarskega donosa.

Prav zaradi gornjega se je torej ustanovila vodna skupnost Krško polje in upati je, da bo imela polno podporo tudi pri ljudski oblasti in pomoči pri kmetijskih združenjih svojega območja. Vemo, da je delo in pot do cilja težka, toda odločitev kmetijskih proizvajalcev bo jamstvo, da bo ta nova združna organizacija temelj one velike, ki je potrebna da se reši kompleksen hidrotehnični in melioracijski problem Krškega polja.

S skupščine okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Krškem

Na skupščini okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Krškem, ki se je vršila dne 28. junija je podal obširno poročilo predsednik Izvršnega odbora tov. Željko Ivan, v katerem se je v glavnem dotaknil dela zavoda kot takega in dela Izvršnega odbora od izvolitve do danes. V svojem poročilu je iznesel, da je imel Izvršni odbor od zadnje skupščine do danes 27 rednih in 2 izredni seji.

Še obširneje poročilo pa je podal o delu Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje direktor tovariš Puhar Jože, ki je v svojem referatu nakazal delo zavoda od 1. januarja 1953, ko je bila prenešana celotna invalidsko-pokojninska služba na okrajne zavode. Glede pokojnin je bilo omenjeno, da je bilo vloženih do 18. junija t. l. 504 zahtevkov, od Republiškega zavoda pa je bilo prevzetih oziroma dostavljenih 265 nereguliranih zahtevkov. Skupaj je bilo izdanih 115 odločb o priznanju pokojnin in invalidnin, 157 odločb pa je bilo odklonilnih. Po

izkustvih v 5 mesecih reševanja pokojninskih in invalidninskih zahtevkov je bilo ugotovljeno, da v tujakšnjem okraju vlagajo predloge za priznanje pokojnin zavarovanci, pri katerih je že na prvi pogled vidno, da pravica ni podana. S takimi zahtevki pa se samo otežkoča delo zavoda na račun zavarovancev, ki upravičeno in utemeljeno pričakujejo skorajšnje rešitve njihovih zahtevkov.

Skupščina je tudi ostro obsodila vse dolžnike socialnega zavarovanja, zlasti med privatnimi obrtniki, ki dolgujejo zavodu preko dva milijona dinarjev. Naj navedem samo ne-

kaj takih nerednih plačnikov in sicer: soboslikar Zorko Stane iz Krškega dolguje zavodu nad 99.000 din, Godler Ivan, čevljar iz Sentenarta pri Brežicah dolguje nad 63.000 din, Senica Vinko, mizar iz Sevnice, dolguje nad 33.000 din, Zibert Vinko in Tomažin Jože, soboslikarja iz Rake, dolgujeta vsak preko 20.000 din. Kljub takim dolgovom pa zavarovanci pri teh delodajalcih uživajo pravice iz socialnega zavarovanja. Takih primerov pa je še več in bo zavod prisiljen preko sodišča in v ruhezem urejati izterjavo.

JK

GASILSKI KOTIČEK

Objave

Okrajna gasilska zveza Krško je osvojila predlog, da postane Posavski tednik glasilo tudi gasilske organizacije okrajna Krško. V gasilskem kotičku bomo objavljali službene objave, razna navodila in sklepe, prinašali bomo opise važnejših dogodkov s področja naših gasilskih društev, objavljali bomo delo na kulturno-prosvetnem polju našega članstva itd. Priporočamo, da gasilska društva čimbolj razširijo naš lokalni časopis med svojim članstvom in tako povežejo gasilsko organizacijo z ostalimi problemi v našem okraju.

Dopise za objavo pošiljajte na Okrajno gasilsko zvezo Krško.

Republiško tekmovanje gasilskih desetini

Dne 13 in 14. junija se je vršilo na stadionu Matije Gubca v Krškem republiško tekmovanje gasilskih desetini. To je bil nekak pregled strokovnega znanja gasilcev iz vse Slovenije. Predhodno je morala vsaka Okrajna gasilska zveza izvesti tekmovanje in izbrati desetino, ki je zastopala svojo zvezo na tem tekmovanju. Treba se je bilo pripraviti v šolskem trodelnem napadu polaganju cevi na 100 m dolžine, v izvedbi praktične vaje in nastopom z orodjem za gašenje predvidenega požara. Vsak gasilec na je moral biti pripravljen tudi v teoretičnem znanju iz strokovne literature in današnjega političnega življenja.

Tako je prihitelo 13. junija z vseh strani širom naše Slovenije 16 gasilskih desetini, da se pomerijo med seboj. Vse priprave in organizacijo tega tekmovalja je izvedla Okrajna

gasilska zveza Krško v zadovoljstvo vseh. Organizirana so bila skupna prenočišča, pripravljena je bila skupna prehrana, prav dobro je delovala rediteljska služba. Kot velik uspeh tega tekmovalja beleži naša Okrajna gasilska zveza, ki je po desetini IZPGD Elektrarna — Brestanica dosegla 285 točk in tako zasedla od 22 gasilskih zvez I. mesto. To je dokaz, da so se gasilci iz IZPGD Elektrarna — Brestanica temeljito pripravili na to tekmovalje in si priborili lepo darilo — nov gasilski prapor.

Da je to tekmovalje izpadlo tako zadovoljivo, gre zahvala vsem tistim tovarišem, ki so vložili ves svoj trud za to organizacijo.

Tekmovanje mladinskih desetini

Ob priliki 25-letnice PGD Vel. Podlog bo izvedla Okrajna gasilska zveza Krško mladinsko tekmovanje gasilskih desetini. Namen tega tekmovalja je že sedaj usposobiti naše mlade gasilce za praktično delo v gasilskih vrstah. Tekmovalje bodo mladinske desetine, sestavljene iz samih mladincev ali mladink, ali pa bodo desetine lahko kombinirane. Tekmovalje bo obsegalo:

- šolski trodelni napad;
 - polaganje cevi v dolžini 60 m;
 - izpraševanje iz teoretičnega znanja.
- Razpisane so tri nagrade in sicer: Za dosegeno I. mesto 2000 din, II. mesto 1000 din, III. mesto lična diploma. Že sedaj vabimo vsa gasilska društva, ki imajo v svojem sestavu vključene mladince, da takoj prično z vežbanjem in pripravi vami za to tekmovalje. Vsa nadaljnja navodila dobe društva pravočasno.

Lojze Avsenjak

DREMAVEC

»Nande!«
Povh se je zdrnil, veselo iznenaden. To je vendar ...!
»Nande...!« ga je poklicalo vdruči. Seveda, bil je Smukov glas. Takrat pa je tudi že zagledal za seboj v rovu lučko, ki je veselo krožila. Ves potan jo je dosegel.

»Pa kje si ostal? Kod begaš?« ga je sprejel Smuk.

Povh mu je spretno utajil, da je med hojo za njim zadremal, mu natvezal, kako mu je po nesreči ugasnila svetilka, kako je sikalo proti njemu ono, ki ga je poznalo prav po imenu in kako je naposled bušnilo vanj, da se je komaj rešil z obupnim begom. Ko mu je Smuk posvetil v lice, je bil videti zdelan, kakor bi bili z njim orali.

»Strašno je bilo, strašno!« je sam pri sebi ponavljal Povh.

Tovariš ga je ogledoval tako čudovito mirno in ga — ko je oni še komaj lovil sapo — nedolžno vprašal:

»Pa nisi morda zadremal. Povh? Nisi?«

Kdo ve, če je Nande začutil želo Najbrž ne, kajti gledal je kakor rešitelj iz njegove velikanke stiske.

Smuk mu je razkazal novi posej in ga še posvaril:

»Bodi spretan, kajti opravke je nevaren; brez noge hodiš težko, a tudi brez roke ni prida!«

Seveda najprej je Povh pomislil na spanec. »Prav ima

Smuk. Če me ukane dremota med odbijati, sem opravi!«

Na vso moč se je otepal skušnjave, skakal od vozička do vozička, kakor mu drugače ni bila navada. »Ne boš me, ne boš!« se je neprestano boril. Toda čez čas se mu je zazdelo, da ga je to namerno odvajanje od spanca tako skrivnostno vabilo, naj bi zatislil veke... Takole... »Tek-tek-tek-tek!« so tedaj zatrkali odbijati in zdrmil Povh, ki je že v poldnevni kinikal med dvema vozičkoma.

»Pazi!« ga je opozoril Smuk, ki ga je skrivoma opazoval.

Nande je spoznal, da je izvoz pravzaprav najmanj pripraven za dremanje. Nejevoljno je zavračal skušnjavo in kiel sam pri sebi. Ko pa se je nekaj krat zalotil v svojem lastnem smrčanju, se je zgrozil pričo nevarnosti. »Treba bo drugače«, je sklenil in se ozrl okoli sebe.

Smuk se je bil oddaljil. Vlak je bil poln in popet, kakor treba. Nikjer ni bilo pravega mesta za počitek; njega pa je vabilo, klicalo. Pač! V stranskem tiru je tedaj zagledal karo, do polovice naloženo z jalovino. Naglo se je zbasal vanjo in se zvil v kloboč.

»Čakaj me«, se mu je nagrozil Smuk izza vlaka, kamor se je bil potuhnil. Kakor sproščena vzmet je planil proti vozičku, ki se je še gugal, sledeč Povhu, ki je iskal pravo lego. Potem je vse utihnilo, Povh je zadremal, zaspal. Smuk je pokukal v notranjščino, pa še posvetil vanjo.

Tovariš je spal, kakor doma na postelji.

»Zapomni si boš prvi šihst s Smukom!«

Upr se je v voziček. Tiho se je zganil in stekel po progi. Smuk je vozil svojo žrtev. Voziček je kot zadnjega priklopil vlaku.

»Pripravljeno?« je spredaj zalkical motorist.

Smuk je zakolobaril s svetilko in se delica je potegnila. Vzpel se je na zadnji voziček. Preden je mogel dobro premisliti svoj načrt, je bil vlak že zunaj. Urno kot maček je skočil z vozička, ga med vožnjo odklopil in zadržal, obrnil kretinico in naglo zavozil na stranski tir, ki je vodil na sipino.

»Pozor!« je kriknil delavcem, ki so tam delali. »Pozor fantje, to ti je jalovina!«

Preden so se obrnili za glasom, je Smuk zazibal voziček, da se je počasi in dostojanstveno prekucnil. Temnorjava, v klopič zvit gmta se je zvalila po sipini, se trkjala in kobalila med pepelom in mokrim laporjem, dokler se ni globoko v vnožju umirila in ustavila.

Delavec je zastal dih, kajti kljub vsej naglici so mogli vendarle razločiti, da je ta drveč kloboč človek. Ko pa se je ta človek ustavil in se postavil na štiri, žroč navzgor po sipini, je bil videti tako reven in nesrečen; a obenem tudi tako smešen, da se mu je vse zakrohotalo. Na rob sipine so navreli novi radovedneži in uživali, ko je zaspanec, ves ubog in blaten, plezal po sipini navzgor.

Postavljen je desetletni perspektivni plan razvoja turizma v Krškem

Predvidene investicije znašajo 1.200.000 dinarjev

Na pobudo Gostinske zbornice LRS in Turistične zveze Slovenije so imele vse okrajne gostinske zbornice sestaviti perspektivni plan razvoja za svoje območje. Naša gostinska zbornica je v sporazumu z okrajnim ljudskim odborom predhodno določila, da se uprava področja naslednjih občin kakor Sevnica s planinskim domom Lisca, Brestanica, Videm-Krško, Čatež, Velika Dolina, Kostanjevica, Dobova in Bistrica ob Sotli priznajo kot turistični kraji. V vseh teh krajih se je organizirala lokalna komisija za sestavo plana in v kateri naj bi sodelovale vse organizacije, podjetja in ustanove, ki so povezane s turizmom (turistična društva, planinska društva, športna društva, sindikati, SAP, železnica, pošta itd.).

V ta investicijski plan so komisije zajele tole:

a) izdelava urbanističnih načrtov važnih turističnih krajev;

b) prometne zveze: izgradnja novih železnic in cest ter izboljšanje obstoječih, vzpostavitve novih avtobusnih prog, nabava novih avtomobilov, snemanje planov, gradnja novih mehaniziranih delavnic, črpalke, servisnih postaj, poštinskih objektov, žarnice, skifliftov, zgraditev ravnih poti, markiranje, postavitve orientacijskih tabel in podobno;

c) gostinstvo: novogradnje, adaptacije, mehanizacija in oprema gostinskih obratov (hoteli, kavarni, restavracije, nočišča, gostilne);

d) komunalne naprave: izgradnja ali obnova za turizem najvažnejših komunalnih naprav — vodovod, kanalizacija, elektrika itd., ozelenitev kraja, ureditev parkov, sprehajališč;

e) kulturne in prirodne znamenitosti: restavracija, kulturno-zgodovinskih — posebno NOB spomenikov in znamenitosti, ureditev krajev s prirodnimi znamenitostmi in lepota;

f) kulturni in športni objekti: graditve za turizem najpotrebnejših dvoran, igrišč, kopališč, drsališč, skakalnic, smučišč, bob prog itd.;

g) sredstva za propagando: izdajanje prospektov, vodnikov, zemljevidov, otvoritev turističnih birojev itd.

Komisije so se z vso resnostjo opirale tega dela in so plan predložile naši zbornici do dogovorjenega termina. V finančnem izrazu so plani posameznih komisij naslednji: Sevnica 255, Brestanica 43, Videm-Krško 103, Brežice 128, Čatež 341, Velika Dolina 205, Bistrica ob Sotli 21, Dobova 23 in Kostanjevica 76 milijonov dinarjev.

Desetletni perspektivni plan razvoja turizma bodo nedvomno dajali smer tej vedno važnejši gospodarski panogi ter s tem tudi celotnemu gospodarstvu krajev oziroma okrajev. Niheče od nas pa ne dvomi, v to, da ne bi bilo slej ko prej na razpolago sredstva za razvoj te panoge in da ne bo izvet tudi naš okraj.

Gojenje radiča

Radič sejemo navadno že spomladi, imamo zelenjavo, ki zelo bunjo raste, za krmo prašičev ali zajcev. Radič naredi čez poletje v zemlji dole korenine, v katerih se nabira rezervna hrana. Pozneje jeseni preden zapade sneg, ga pokrijemo z zemljo za tri prste na debelo. Tako ga pustimo čez zimo. Zgodaj spomladi čim prej prvo sonce požene radič iz zemlje.

Čim se le malo vidi, vzamemo motiko in izkopljemo radič, ki napravi tako pokrit v zemlji lepe podolgovate glavice, podobne povezani endiviji, samo, da so manjše. Ta salata je zelo nežna in okusna, in prekaša vse ostale letne solate. Poleg tega jo ravno od februarja do maja rabimo, tedaj ko ni še nobene zelenjave in je naše telo najbolj potrebno vitaminov.

Kjer imajo radič že vsajen, naj njegove liste vse leto redijo in pokladajo živalim, korenine v zemlji se pa jajo za zgodnje pomladanske, skoraj bi rekli zimsko solato. Se je čas, da posejemo radič, kjer se prej niso zanj zanimali. Nekoliko manjši bo, a nič zato. Ako smo izkopali zgodnji krompir, posipajmo zemljo s kaljevo soljo, ali pognojimo z navadnim gnojem in

sejemo radič. Jeseni pred snegom namečemo nanj zemljo in zagotovljena nam je najfinjša zelo zgodnja solata. Ako ga ne pokrijemo z zemljo je veliko poznejši, grenak in krhek.

-d-

V Parizu so obsodili specialista za plastično kirurgijo

Parisko sodišče je nedavno tega obsodilo nekega zdravnika, specialista za kozmetično in plastično kirurgijo na plačanje globe v višini 320.000 frankov in na plačilo 50.000 frankov škode Svetu francoskih zdravnikov, ki ga je obtožilo, da je opravljal svoje obrt brez odobritve. Ta zdravnik, ki je zelo poznan kot kozmetični kirurg, je specialist za operacije na nosu in prsih. Operiral je že mnoge znane Francozinje in popravil nosove filmski zvezdi: Martini Carol, igralci Mariji Daems in pevki Julijeti Greco.

Obtoženi se je na procesu branil, da nikdar ni tudi zdravil, kadar je operiral ljudi, ker medicina zdravi samo bolnike, medtem ko so bili vsi njegovi klienti zdravi.

Preskrba s pitno vodo

Največji problem, ki se danes postavlja pred nas, je vprašanje preskrbe z zdravno pitno vodo. O tem je bilo že veliko govora, vendar pravega izhoda ni mogel nihče rešiti. Samo Krško ima danes 5 javnih vodnjakov in eno izlivko. Pri pregledu je bakteriološki laboratorij Centralnega higienskega zavoda ugotovil, da je voda v vseh vodnjakih in izlivki neprimerna. Brestanica ima svoj vodovod, vendar je prav tako slab, saj se črpa iz potoka, je pa tudi nezadosten za vse prebivalstvo. Senovo se preskrbuje z vodo, ki tu ni odgovarja higienskimi zahtevam, čeprav ima dva izvira. Kako rešiti to težko vprašanje, ki nikjer nimamo dobrih izvirov, ki bi nam mogli služiti kot zajetje za vodovod? Nekateri so mnenja, da naj bi se zajetje uredilo na »Izviru«, ki napaja vodovod Cerklje, vendar tudi ta voda ni neoporečna. Drugi zopet pomišljajo s talnico, kar bi stalo ogromno denarja. Morda bi se pa našla ugodna rešitev iz te zagate. 4 km od Senovega se nahaja v hribu močan studenec, ki daje vode okoli 16 litrov na sekundo. Po pripovedovanju ljudi je ta studenec v vseh letih enakomerno močan. Voda je v letnem času hladna in v zimskih mesecih toplejša, kar je tudi dober znak za neoporečnost vode. Pri ogledu ob močnem naliivu je bilo opaziti, da so vsi okoliški potoki bili močno skajeni, ta studenec pa je bil popolnoma čist. Vsekakor se bo vršila še vsestranska kontrola, voda se bo preučevala bakteriološko in kemično in se bo nato dala končna ocena. Glavno pa je, če bi vsi zainteresirani temeljito premislili to važno vprašanje ter bi tako rešili eno najtežjih in najvažnejših vprašanj za ta okoliš. Po mnenju strokovnjakov, bi tudi glede finančne strani bilo povojno, saj bi se uredilo samo eno zajetje,

ki bi gravitacijsko šlo v omrežje. Upamo, da bodo v kratkem naši strokovnjaki za gradnjo vodovodov temeljito pregledali to zajetje ter dali to stvar v pretres. Občinski odbor Senovo, Brestanica in Videm-Krško, kakor tudi vsa podjetja so vsekakor zainteresirana in smatramo, da bi se dale s skupnimi močmi prebrskati vse težave ter bi se na ta način nudila prebivalstvu zdrava pitna voda, ki je nujno potrebna.

Okrajna higienska postaja

CEPLJENJE PROTI KOZAM IN DAVICI ZA ZAMUDNIKE

Ker se mnogi niso odzvali cepljenju proti kozam in davici, obveščamo prebivalstvo, da se bo to vršilo še dne 11. in 12. julija od 11. do 12. ure v prostorih Otrške posvetovalnice (bivša bolnica) Krško. Opozarjamo vse prizadete, da svoje otroke sigurno prinesejo, ker bomo vse neopravičene izostanke predlagali sodniku za prekrške.

Okr. zdravstveni dom.

REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE OSS KRŠKO

Vodravno: 1. Strban Karel, 13. otava: 14. lapuh, 16. A. P., 18. obavi, 20. dika, 21. vji, 23. Alica, 25. jav, 26. čara, 28. avja, 29. pa, 30. anoda, 32. kij, 33. ribi, 34. ti, 36. lani, 37. NO, 38. luk, 39. mirt, 40. pa, 42. rak, 44. klas, 47. dob, 49. as, 51. tri, 52. sindikalna, 57. in, 58. norma, 59. tisoč.

Ker je križanko edini pravilno rešil tov. Istenič iz Krškega, se mu dodeli knjižna nagrada, po katero naj pride na OSS Krško.

KINO BREŽICE

4. in 5. julija francoski film: »Vsi smo zločinci«.
5. in 6. julija slovenska kinoteka predvaja barvni film: »Zena mojih sanj« — Marika Rökk, Georg Alexander.
7. julija nemški kriminalni film: »Glas drugega«.
8. in 9. julija slovenska kinoteka predvaja nemški film: »Velika točka« — Paul Kemp, Leni Marenbach.
10. in 11. 12. julija premiera ameriškega pustolov. filma: »Pregnan na otoke«.

Zaradi tehničnih zaprek nismo mogli predvajati filmov »Pot v Tilsit« in »La Paloma«, kar naj nam obiskovalci oprostite!

Obvestilo. Slovenska kinoteka razpisuje abonma (predplačilo) za sledeče filme: »Zena mojih sanj«, »Velika točka« in »Tri žene ob Verdiju«. (Zadnji bo predvajan 16. in 17. t. m.)

KINO SEVNICA

4. in 5. julija ameriški film: »Glas v viharju«.

SEJMI

v okraju Krško:
4. julija v Krškem
11. julija v Boštanju
v okraju Klanjec:
6. julija v Klanjcu

Pepče

pripoveduje...

Poštenost je lepa čednost, odkritosrčnost in resničnost nič manj. Vendar se dobe še posamezni ljudje, ki skušajo z nepačnimi podatki me prepričati, da bičam razne nepravilnosti in napake, ki se dogajajo pri raznih ustanovah in podjetjih. Dobivam precej dopisov, seveda podpisanih s polnim imenom, kjer bičajo razne napake. Ko prejmem tak dopis, sem uverjen, da odgovorjajo navedbe dejanskemu stanju. Posebno še, ker dopisnik to z lastnoročnim podpisom potrdi. Kljub temu se dobe ljudje, ki pozabljajo, na svojo čast in poštenje ter skušajo na take načine svojega sočloveka blati. Tak slučaj je tudi z dopisom, ki sem ga prejel iz Brestanice, kjer dopisnik očita tamkajšnjemu poslovođu KZ razne nepravilnosti pri delitvi moke in prednosti, ki so pri tej delitvi deležne posebno mlajše zastopnice nežnega spola. Dejanjsko stanje pa je povsem drugačno. Resnica je, da so s sedanjim poslovođjem KZ na Brestanico zelo zadovoljni, ker se res trudi, da bi ustregel željam potrošnikov. Dopisnica, ki mi je bila poslana prvo pismo bom ob prvi priliki, ko pridem na Brestanico, pošle priložila za ušesa in ga naučil resničnosti.

V Posavskem tedniku sem čital, da se vrši živinski sejem na Bučki dne 23. junija. Ker sem imel namen kupiti kako ščetinasto živinčje, da bi si z njim izboljšal svoj življenjski standard, sem jo odkuril na sejem na Bučko. Že zgodoma so me na Raki spraševali ljudje, kam da tako vihram. Ko sem jim odgovoril, da grem na Bučko na sejem, so se mi smejali in rekli: »Kaj boš hodil danes na Bučko, sejem je bil vendar včeraj 22. junija, ne pa danes!« Neverno sem jih pogledal in jim zabrusil pod nos: »Kaj boste trdili take neumnosti, tu poglejte, kjer stoji črno na belem, da se vrši živinski sejem na Bučki 23. 6.«

Zaradi tehničnih zaprek nismo mogli predvajati filmov »Pot v Tilsit« in »La Paloma«, kar naj nam obiskovalci oprostite!

Obvestilo. Slovenska kinoteka razpisuje abonma (predplačilo) za sledeče filme: »Zena mojih sanj«, »Velika točka« in »Tri žene ob Verdiju«. (Zadnji bo predvajan 16. in 17. t. m.)

zato sem svetoval domačinu, da naj podaljšajo sejem še na 24. junij, ker bodo imeli v tem primeru vsi pravico proglasiti buč, ki živinski sejem za vselejsem. Ko sem se vračal domov sem ves čas o tem razmišljal, zato sem se takoj oglasil v uredništvu Posavskega tednika ter vprašal dotičnega, ki sestavlja taka poročila, kako, da ga je tako polomil. Nakar mi odgovori: »Dragi Pepče, nisem ga jaz polomil, evo ti črno na belem, tu smo dobili dopis od okraja, kjer se točno navedeni vsi sejmarski dnevi. Ako ti ni kaj prav, pojdi na okraj, ne pa, da taborišče tukaj po našem uredništvu!«

Imamo na svetu ljudi, ki strahovito tožijo o neznosnih časih, o strašnih draglinah, o pomankanju in kaj vem še vse. Navadno se takj ljudje, ki žive v takem pomankanju, vdejajo pičlji, kljub temu, da je vino po 180 do 200 dinarjev liter ter še naprej tožijo in tarnajo o težkih časih. Nekaj tak nergač in nezadovoljnih živi tudi v Krškem v osebni patra Stefana, ki se zelo rad toži pri starih ženah o neznosnih časih. Vendar oče Stefan v praktičnem življenju to neznosno življenje prav nič ne moti, ker bi ga v Krškem, ako bi posedal po gostilnah, ljudje videli in razumljivo mu tudi ne verjeli njegovim pripovedkam, zato jo večkrat pobriše v Brestanico, kjer se navzven rujne kapljice. Vendar ni samo pičlji, ki prija patru Stefanu, zahaja tudi rad v družbo nekega krškega mesarja, kjer mečeta karte, da se kar kadi.

Ko sem bil zadnjič v Čatežu bi moral skoraj bežati, ker je bila Regina Vebeltova tako huda name, češ, da sem jo opravljal po časopisu, da ona govori in pripoveduje vsakomur o čudežnih pojavah v zvezi z njeno pokojno sestro. Tovarišico Regino prosim oproščenja, kajti ni res, da mi je ona pripovedovala te stvari in da iste vsakomur pripoveduje, res je pa, da je res, da se govori po Čatežu o čudežnih dogodkih v zvezi s posmrtnimi ostanki, krsti in vrednostih njene pokojne sestre. Torej! Res je, da je res, da se govori o teh stvareh, ni pa res, da je res, da je Regina to vsakomur pripovedovala, temveč res je, da je res, kakor zgoraj omenjeno, da so res drugi ljudje to pripovedovali in res je, da se pripovedujejo.

Res je, da Vas prav lepo pozdravljam

Pepče

V nedeljo vsi zavedni kmetje na veliko kmečko zborovanje v Brežice!

Dobrica Cosić:

DALEČ JE SONCE...

»Kaj, še grozil boš, izdajalec! Jaz ne znam filozofirati kakor Pavle. Na mestu te bom ubil!« Vuk je zgrabil za revolver, toda Pavle ga je prijel za roko:

»Kaj ti je? Pomiri se!«
»Odloži puško in daj strelivo... Odloži, kaj čakaš?« je sikal Vuk.

Aca je snel puško in torbico s strelivom; Pavle ga ni niti pogledal, ko je šel ven. Hodil je po sobi in molčal.

»Ali veš Pavle, kaj si storil?« je razjarjeno dejal Vuk.

»Vem. In kaj potem?«
»Izdal nas bo, mrha! S četo se igraš.«

»Treba je tako. Ne misliš menda, da bomo tudi tu začeli borbo s streljanjem omahljivcev? Nocoj bomo povedali borcem, da smo pognali strahopetca iz čete.«

»Ne strinjam se s takšno politiko. V tem položaju je treba strahopetce in paničarje streljati!«

»Za moralo borcev je sedaj boljše, če strahopetca poženejo iz odreda, kakor če bi ga ustrelili.« je dejal Pavle in pomislil, da bi to po Gvozdenovi smrti močno vplivalo na ljudi.

V tem trenutku je stopil Nikola in povedal, da Slatinec, kmet izpod Jastreba, ki je bil

jeseni prišel v odred, tožji zaradi ozebljenosti nog in pravi, da ne more iti dalje.

Pavle in Vuk sta se spogledala. Nikola je dejal, da pri tem Slatincu ni vse v redu, ker je bil že od odhoda z Jastreba stalno pobit.

»Pri tem je malo drugačna bolezen,« je Pavle spet začel s primerjavo, ki mu je bila očitno všeč. »Ta boluje na bolezn, ki na njej trpijo vsi kmetje... Gre namreč za to, če moram umreti, tedaj je bolje, da umrem na domačem pragu.«

Ker Nikolu ni bil znan dogodek z Acom, mu ga je Vuk v nekaj besedah opisal.

»Prav ima Jevta, ko pravi: Črvena jabolka ne čakajo viharja, prvi vetrček jih že sklati!« Tako je tudi s Slatincem. Vzemni mu orožje in ga pusti, naj gre. Ali je še kaj strahopetcev?«

Nikola je osuplo pogledal Vuka in Pavleta, presenečen nad komisarjevskim načinom govora.

»Kako neki, kakšni strahopetci! Ljudje se odlično držijo.«

»Ponovno ti pravim, da se ne strinjam s takšno politiko; Ljudje bodo mislili: štab se je demoraliziral in pušča ljudi, naj grejo, kamor hočejo. Sedaj je

treba trdno pritegniti!« se je oglasil Vuk.

»Strinjam se z Vukom,« je dodal Nikola.

»Jaz pa se z vama ne strinjam. Natančno vem, kaj delam. Kmalu se bosta o tem prepričala,« je Pavle odločno odvrnil.

Pri večerji je Pavle vprašal gospodarja za popolnoma drugo smer poti, kakor so ga oni v resnici imeli; takšno je bilo pravilo v konspirativnem partizanskem pohodu. Poklepetal je malo tudi z »ujetimi« kmeti, ki ni prav nič varčeval besed, ko se je navduševal za partizane in izjavljal, da je že pred vojno bral neko prepovedano knjigo o Sovjetski Rusiji in da je bil pristaš komunistov takoj od prvega dne vstaje. Na koncu mu je Pavle na vse to »politično« malo zagrozil, da ne sme nikomur govoriti, da jih je tu videl.

»Ne skrbi! Videl sem vas — kakor da vas nisem videl. Ničesar nisem videl, ničesar!« je kmet zadovoljno dejal in pri odhodu se dodal od vrat, kakor bi se pravkar spomnil:

»Tovariši, malo slanine bi vam pripravil za pot.« Pavle se mu je zahvalil in kmet je odšel.

Partizani so previdno prišli iz hiš in se v gosti koloni naglo spustili po polju proti Moravi. V vasi je večerno življenje postajalo tišje. Nekdo je zajemal vodo iz vodnjaka, pa je zamrzlo kolo stokalo in cvilo. Zaradi mraza niti psi niso lajali. Večerni vlak je privozil na postajo in kakor gosak sikajoče vrnil. Sneg je škripal pod nogami in za kolono se je vlekle dolgo vrščice škripanje. Roji po nebu posejanih zvezd so se spustili niže.

V topolovju, kjer so bili sinoči, so pregledali kolono in preiskali vrbovje, nato pa je Pavle poklical partizane, naj se zbere okrog njega.

»Tovariši! Javljvam vam, da smo iz odreda izgnali nekega strahopetca, ki se je prestrašil boja in težav.«

»Ali Aca?« je nekdo vprašal.

»Aca!«

»Prav. Ustreliti bi ga bilo treba, tega tipa.«

»Nismo ga ustrelili, ker mislimo, da je za partizane izgon iz odreda mnogo hušja kazen, kakor ustrelitev.«

»Tako je! V tej ofenzivi se bomo izčistili,« ga je prekinil drugi.

»Vsakega niti ni treba sprejeti, samo ene puške je ne potrebujemo manj,« je nekdo dostavil.

»Slabiči nas zapuščajo in izdajajo prav sedaj, ko smo pred najhujšo nalogo. To niso močje. Dajmo, pogledmo si zdaj iz oči v oči: je morda še kdo, ki se noče bojevati? Dajte, tovariši! Če je še kdo takšen, naj odkrito pove, naj izroči orožje in gre, kamor ve in zna!«

»Menj so ozeble noge, toda šel bom z vami! Nočem biti izdajalec. Dokler bom lahko hodil, bom hodil, ko ne bom več mogel — nič... Zase imam še kroglo,« se je oglasil Slatinec.

»Ce ne moreš hoditi, pojdi takoj domov! Bolje je, da to zdaj takoj pred vsemi storiš, kakor, da se potem izgubiš,« je dejal Pavle.

»Nočem. Šel bom, čeprav komaj stojim na nogah.«

»Prav, je še kdo?«

»Nikogar ni, tovariš Pavle, mi nismo mobilizirani.«

»Znano vam je, da bomo nocoj šli čez Moravo. Bodite previdni in disciplinirani,« je na koncu pripomnil Pavle in stopil k bregu, da bo počakal na Jovanov živžg.

Pavle je končno vendarle začutil mit. Vedenje borcev mu je vlivalo moči. Čutil je, da se je vetrenje odreda nocoj končalo.

Ta večer je Slatinec pobegnil.

22 poglavje

Drugi dan po Jovanovem prihodu v zapor so v prvem smrtaku spustili zapornike na sprehod po malem dvorišču

okrajne jetnišnice. Ko je prišel iz hodnika, je Jovan na stopnicah pomislil: »No, zdaj pa zbogom smrtni kurniki! Živega me ne bo več videl!« Stopil je na poslednjo stopnico, zajel polne prsi hladnega januarskega zraka, nekajkrat vzdihnil kakor pijan in se zagledal v oblake, ki se je kot rdeča ob robih ogorela dekliska rutica zataknil s spodnjim koncem na bodečo žico, ki je bila razpeta po zidu dvorišča jetnišnice. Zrak in vznemirjenost, kot se je bil odločil za beg, sta mu vili moči in željo, da bi se od tod s stopnic zagnal naravnost na zid, se z eno roko prijel za žico in se prekobalil na drugo stran.

Stopil je s stopnic in se začel sprehajati po dvorišču; razmišljal je, ali je četa prišla čez Moravo in kje je sedaj. Vsi ga bomo zmerjali, Pavle ga bo kritiziral, najbolj pa se bo jezil Vuk, toda naj! Naj ga vsi zmerjajo. Kaj bi bilo po vsem tem lepšega od tega, da ga zmerjajo njegovi tovariši. Ko se bodo pomirili, jim bo počasi pripovedoval in vmes pritaknil še kakšno podrobnost, kakno je vlogi četnika vse po vrsti vlekel za nos. Kako pa so ga ujele? Zaspan je bil vendar! Stojte je spal, ko je stopil v mlin. Tista dva minarja pa sta bila brž ko ne kakšno zahrbtna draževca, pa mu nista ničesar povedala. Vse bo lepo izpeljali!

Okrog njega so se ruvali in tekali zaporniki.